
Beköszöntő

A bennünket foglalkoztató sok feladat, megoldandó probléma kapcsán gyakran beszélgetünk munkatársainkkal, barátainkkal. Akárhol, akárkivel találkozunk, nehéz olyan beszédtemát találni, ahol ne a tornyosuló feladatok, megoldandó problémák, a pénzhiány, a lemaradás lenne a legjellemzőbb. Igaz ez akkor is, ha újságot olvasunk, vagy ha TV-t nézünk, rádiót hallgatunk. A felgyorsult világ, az internet közelebb hozták a gondokat és a problémákat is, a hírek tömege nem tette könnyebbé az életünket. Reméltük, a sok információ könnyíti a tájékozódást, a véleményalkotást, segíti az útirány meghatározást, de bizony ez nagyon sokszor nem így van.

Látszik is rajtunk, rohanunk, hajlamosak lettünk a felületességre, döntéseink nehezebbek, mint korábban. Persze mindez nem olyan nagy baj, ha egészségesek vagyunk – „az egészség a legfontosabb, a többi majdcsak lesz valahogy” mondják, mondanák nagyszüleink, bölcs elődeink. Igen az egészség a legfontosabb, és ebben végre meg is állapodhatunk és egyetérthetünk, kortól, vallástól, pártállástól függetlenül. De itt a következő kérdés, mi is valójában az egészség? Erre van definíciónk, mégis mindenki kicsit mást ért a fogalom alatt. Van, aki csak a betegség hiányát, van, aki ennél sokkal többet: mindent, amitől jól érezzük magunkat, amitől jobb a közérzetünk. Lehetünk egészségesek rossz közérzet mellett? Maradhatunk egészségesek állandó konfliktusok, viták, csalódások között? Bizonyára már megint nem értünk egyet, hisz itt már sok minden befolyásolja a véleményünket és meghatározza a saját felfogásunkat.

Egy azonban biztos. A beteg ember inkább megérti, hogy mi is az egészség, mit jelent egészségesnek lenni, mit is jelent az egészséget megtartani. Éppen ezért, az egészség fogalmát megérteni, egészségünket megtartani, betegségünket korán felismerni, idejekorán segítséget kérni és kapni az egyik legfontosabb és egyben a legnehezebb, legösszetettebb feladat. Hiába a legkorszerűbb betegellátás, szállítás, kórházi háttér, ha a beteg azért nem jut oda, mert pl. mellkasi panaszát fájdalomcsillapítóval próbálta önmaga kezelni, vagy ha központi idegrendszeri károsodás következtében kialakult tüneteivel nem, vagy csak nagyon későn fordult orvoshoz.

Az egészség iránti igényt nagyon korán fel kell kelteni az emberekben. A családnak, az óvodának, az iskolának ebben meghatározó a szerepe. Tudnunk kell, hogy egészségünk megtartása saját aktivitásunkat is igényli. Fontos, annak felismerése, hogy tudatos magatartásunk része egészségünknek. Ezt mindannyiunknak szolgálunk kell, mindazoknak, akik ilyen feladatot vállaltak, akik a társadalomtól ilyen feladatot kaptak.

A szűrővizsgálatok szerepe elengedhetetlen, jótékony hatásuk szinte beláthatatlan lehet. Mégis újra és újra kell velük foglalkozni, újra kell gondolni kit, miért, hol, mikor, kik szűrjenek, hogyan mérjük a hatékonyságot, és mindez mennyibe kerül. Fontos, hogy az emberekben legyen igény arra, hogy esetleges betegségük kialakulását megelőzzék, illetve, hogy betegségük felismerése idejekorán megtörténjen. Nem mindegy, hogy mennyi pénzt tudunk biztosítani az ilyen feladatok elvégzésére, természetesen nem mindegy a hatékonyság. A mérőszámok, a felmérések az eredményességről kemény tényekkel szembesítenek. Nincs okunk az elégedettségre és ismét és ismét gondolkodni kell azon, hogy érzük el az embereket, hogyan vegyük rá őket a szűrésen történő megjelenésre, hogyan lehetünk képesek a kiszűrteket megfelelő módon ellátni, szemünk előtt nem elveszíteni őket, végleges ellátásuk módját biztosítani.

A béldaganatok hatékony szűrővizsgálata elengedhetetlen. Az anyagcsere betegségek, a diabétesz a magas vérnyomás betegség egyszerűen szűrhetőek. A tromboembóliás szövődmények multidiszciplináris vonatkozású megbetegedései igen nagyszámúak, hisz az agyi keringési zavaroktól, a koszorúér keringési problémáin át, számos vénás és artériás elzáródáson alapuló megbetegedések okai. A nőket és férfiakat speciálisan érintő nagyszámú jellemző daganatos betegség, de a bőrdaganatok és a tüdőbetegségek is az esetek jelentős százalékában jól szűrhetőek. Világos, mindent nem lehet szűrni, de törekedni kell arra, hogy a lehető legtöbb ember, – különösen a veszélyeztetettek – a lehető legnagyobb számban megfelelő hatékonyságú szűrésen vegyen részt.

Biztos vagyok benne, hogy csak az anyagi szűkösséget önmagában felelőssé tenni elmaradásunkért nem lehet. Nem tudom a választ, de mégis rendületlenül hiszek abban, hogy e téren is felzárkózunk a nálunk fejlettebbekhez. Nagyon sok jó, folyamatban lévő és tervezett projekt van. Orvosként mindig azt a helyzetet éltem, élem meg legrosszabbul, amikor lett volna lehetőségem a betegért időben tenni, de ez elmaradt. Ne legyen közös lelkiismeretünknek ilyen terhe.

Prof. Dr. Domján Gyula
Az Egészség-társadalom Rovat vezetője